

Rammebetingelser for gjenbruk av byggavfall

Marit Sundsvik Bendixen
fylkesmiljøvernsjef

Statsforvalteren i Rogaland

24.11.2022

Vi tar vare på Rogaland

Statsforvalteren i Rogaland

30.11.2022

Fire hovedoppgaver

- ✓ Iverksette
- ✓ Samordne
- ✓ Rettssikkerhet
- ✓ Melde fra

Strategiske satsingsområder

Barn og unge

Bærekraftige
velferdssamfunn

Klima

Hva er avfall

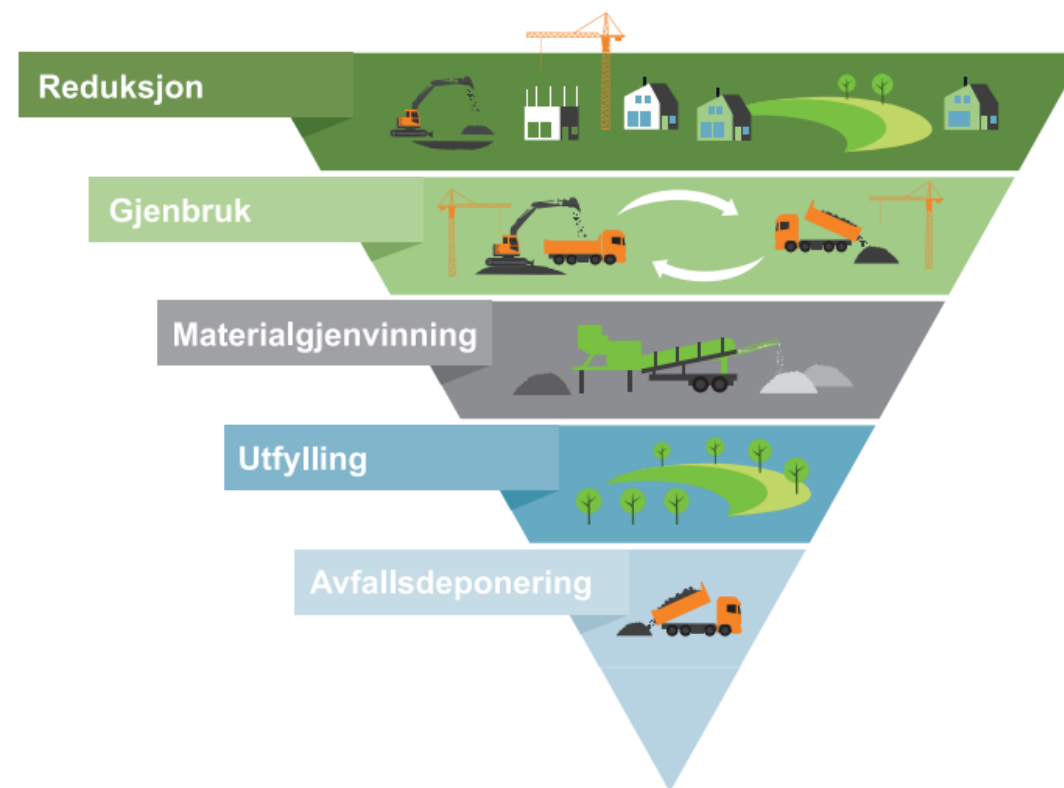
Med avfall menes løsøregjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere (fl §27)

Forurensningsmyndigheten kan bestemme ved **enkeltvedtak** om avfall har opphørt å være avfall etter første punktum

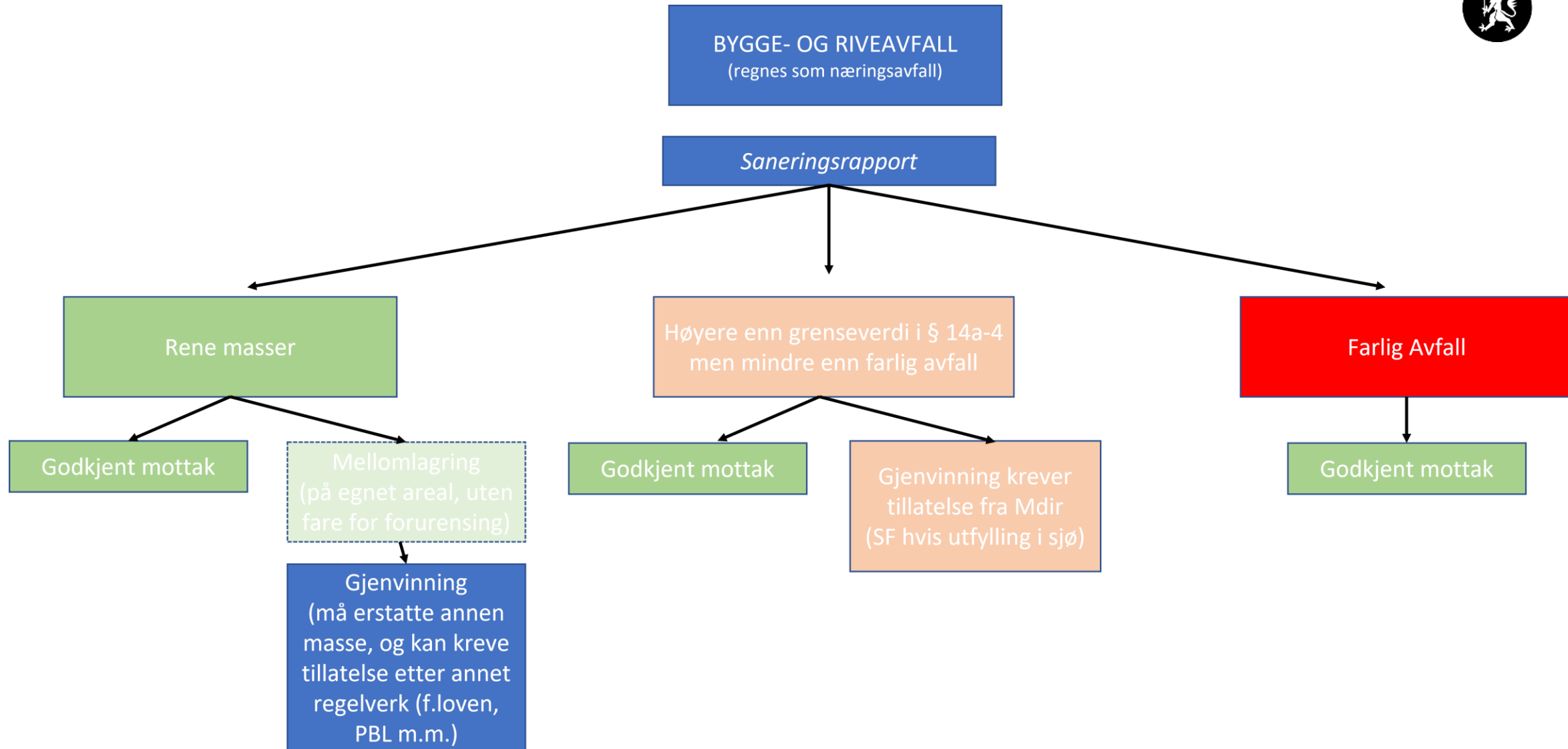
Forurensningsmyndigheten kan gi forskrift som presiserer hva som skal regnes som avfall

Ressurspyramiden

Figur fra *Regionalplan for massehåndtering på Jæren 2018-2040*.
Figur av Berit Sømme

Vanlig bygg- og anleggsavfall

Byggavfall er definert i Byggteknisk forskrift (TEK17) § 9-5: Med **avfall** menes materialer og gjenstander fra bygging, rehabilitering eller riving av bygninger, konstruksjoner og anlegg.

- Trevirke
- Plastemballasje
- Papp
- Betong
- Gips
- Plastemballasje
- EE-avfall
- Metall
- Masser

Hvorfor gjenvinning

Skal erstatte jomfruelige masser.

Gjenvunnet avfall skal være dokumentert under normverdi

Avfallsbesitter er ansvarlig for næringsavfallet frem til det er levert til en godkjent mottaker

Håndtering av Bygg- og anleggsavfall

En del byggavfall inneholder farlige stoffer som kan være skadelige når det rives, knuses eller kastes.

Det er derfor viktig å sortere avfallet underveis, og levere inn dette avfallet slik at det kan håndteres på riktig måte.

For riving/rehabilitering er det krav om miljøsaneringsplan.

Det er utarbeidet en [egen veileder](#) med råd om hvordan håndtere vanlige typer byggavfall og hvordan utføre avfallshåndtering på byggeplass.

Bygg- og anleggsavfall er avfall som oppstår på en byggeplass.

Myndighetene stiller krav om minimum 60% kildesortering av dette avfallet.

www.sortere.no

Fakta-ark M-29

Gjenvinning Eksempel - § 14a-4. *Krav ved bruk av betong og tegl fra riveprosjekter*

Betong og tegl fra riveprosjekter kan brukes til anleggsarbeid dersom det kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt og følgende krav er oppfylt:

a) Betongen eller teglet må komme fra et byggverk der forekomsten av helse- og miljøfarlige stoffer i betong og tegl i nødvendig utstrekning ble kartlagt av en aktør med miljøteknisk kompetanse før rivning. Den høyeste konsentrasjonen av følgende helse- og miljøfarlige stoffer i representative prøver fra betongen eller teglet må ikke overstige følgende grenseverdier:

Stoff	Konsentrasjonsgrense (mg/kg)
<i>Metaller:</i>	
Arsen	15
Bly (uorganisk)	60
Kadmium	1,5
Kvikksølv	1
Kobber	100
Sink	200
Krom (III)	100 (tot)
Krom (VI)	8
Nikkel	75
<i>PCB:</i>	
Σ 7PCB	0,01
<i>PAH-forbindelser:</i>	
Σ 16 PAH	2
Benso(a)pyren	0,1
<i>Alifatiske hydrokarboner:</i>	
Alifater C5–C6	7
Alifater >C6–C8	7
Alifater >C8–C10	10
Alifater >C10–C12	50
Alifater >C12–C35	100

- b. Betongen eller teglet må ikke være tilsølt med kjemikalier som inneholder andre stoffer enn de som er nevnt i bokstav a, og som kan føre til nevneverdig skader eller ulemper for helse eller miljø.
- c. Betongen eller teglet må ikke inneholde myke fuger, armeringsjern eller plast.
- d. Betongen må ikke bestå av sprøytebetong.

Den som bruker betong eller tegl til anleggsarbeid i medhold av § 14a-4 og § 14a-5, skal kunne vise at kravene i denne bestemmelsen er oppfylt og skal kunne fremvise en beskrivelse per riveprosjekt som minst inneholder:

- a) entydig angivelse av den eller de eiendommer hvor betongen eller teglet har oppstått og grunneiers navn
- b) hvem kartleggingen av helse- og miljøfarlige stoffer er utført av
- c) dato for kartleggingen
- d) byggeår og årstall for vesentlig endring hvis det er kjent
- e) beskrivelse av prøvetaking av eventuelt malingslag, sementbaserte fuger, avrettingsmasser og murpuss
- f) beskrivelse av prøvetaking av betong og tegl
- g) resultater fra analyser av materialprøvene
- h) hvilke mengder betong og tegl som er brukt fra det enkelte riveprosjekt
- i) hvor og hvordan betongen og teglet er brukt.

Hvorfor er gjenbruk vanskelig

Med gjenvinning menes ethvert tiltak der hovedresultatet er at avfall kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt, eller at avfall har blitt forberedt til dette.

Kompetanse

Det er forurensningsmyndigheten som definerer om noe er opphørt å være avfall. Mottak og mellomlagring av avfall krever tillatelse av forurensningsmyndigheten. Byggavfall (også når det er gjenvunnet) blir ikke til jordforbedring

Hvilket avfall kan ikke gjenbrukes

Farlig avfall

Avfall som skal fases ut

Avfall som har verdier over normverdier,
må det søkes Miljødirektoratet om
tillatelse til å bruke

Farlig avfall

Avfallsplan 2020 - 2025

Vedlegg om farlig avfall, inkludert avfallsforebyggingsprogram

Farlig avfall er avfall som inneholder helse- og miljøfarlige stoffer, og må håndteres forsvarlig slik at det ikke skaper forurensning eller skade på mennesker eller dyr. Farlig avfall er regulert i avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall.

Avfallsforskriftens kapittel 11 definerer hva som er farlig avfall og setter krav om at farlig avfall skal leveres til **lovlig mottaksanlegg** og behandles ved **lovlige anlegg**.

Farlig avfall skal håndteres separat og ikke blandes med annet avfall.

Med spesialavfall menes avfall som ikke hensiktsmessig kan behandles sammen med annet husholdningsavfall eller næringsavfall på grunn av sin størrelse eller fordi det kan medføre alvorlig forurensning eller fare for skade på mennesker eller dyr

Forsøpling

§ 28.(forbud mot forsøpling)

Ingen må tømme, etterlate, oppbevare eller transportere avfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet.

Første ledd er ikke til hinder for at avfall blir tatt hånd om på opplagsplass eller i behandlingsanlegg med tillatelse etter [§ 29](#) eller for at avfall blir levert dit.

Den som har overtrådt forbudet i første ledd, skal sørge for nødvendig opprydding

Endring i deponiregelverket

Klima- og miljødepartementet har vedtatt et **forbud** mot deponering av avfall som er separat innsamlet for ombruk eller materialgjenvinning.

Dette er i tråd med EUs reviderte deponidirektiv.

Det er i tillegg gjort en del mindre endringer i forskriften

Regjeringen.no

Mener grunneier har drevet med «systematisk ulovlig nedgraving av avfall»: – Ser alvorlig på saken

– Kommunen ser alvorlig på saken, sier klima- og miljørådgiver i Time kommune til Aftenbladet.

Grunneieren hevder blant annet at han driver med gjenvinning. Det kjøper ikke kommunen, som varsler tvangsmulkt hvis det ikke ryddes opp i en rekke «ulovlige forhold».

«Betydelig økonomisk vinning»

I et pålegg om fjerning av påførte masser på eiendommen som er datert 24. oktober, hevder kommunen at «det har pågått en systematisk ulovlig nedgraving av avfall».

Videre skriver kommunen at «grunneier har hatt en betydelig økonomisk vinning ved å ta imot avfall på det ulovlige massedeponiet.»

? «Ikke i strid med forurensningsloven»? ?

«I massefyllingen ble det observert bygningsavfall som betong, belegningsstein, teglstein, metallbiter, større plater som blir brukt til isolasjon, asfaltrester, diverse plastikk, isoporrester og bildekkrester», heter det i pålegget.

I et svar på forhåndsvarselet skriver Haver Advokatfirma AS at «tilførselen av masser er lovlig gjenvinning og dermed ikke i strid med forurensningsloven. I tillegg fastholdes at tiltaket ikke er søknadspliktig etter plan- og bygningsloven».

Konklusjon

Ønskelig å gjenbruke byggavfall

Krever god kontroll av byggavfallet

Avfallsbesitter (utbygger) er ansvarlig for at avfallet ikke havner på avveie

Leveres avfallet til en aktør med tillatelse, fritas avfallsbesitter for ansvaret

Forurensningsmyndigheten og plan- og bygningsmyndigheten kan føre kontroll

Dokumentasjon
(miljøsaneringsrapporten, veiesedler mm.) må da være lett tilgjengelig

Forventning om økt antall uvarsla kontroller